

Deelmodule 6

Inzet van carpoolen bij wegwerkzaamheden

Bijlage bij het handboek Mobiliteitsmanagement
bij wegwerkzaamheden

21 april 2007

Deelmodule 6

Inzet van carpoolen bij wegwerkzaamheden

**Bijlage bij het handboek Mobiliteitsmanagement
bij wegwerkzaamheden**

21 april 2007

Inhoudsopgave

- 1. Inzet van carpoolen bij wegwerkzaamheden 5**
 - 1.1 Wat is carpooling? 5
 - 1.2 Effecten van carpoolen 5
 - 1.3 Hoe moet carpooling worden aangepakt? 6
 - 1.4 Wie is erbij betrokken? 7
 - 1.5 Over carpoolpleinen 8
 - 1.6 Conclusie 9

1. Inzet van carpoolen bij wegwerkzaamheden

1.1 Wat is carpooling?

Carpoolen is het samenrijden naar en van het werk, meestal op basis van vaste afspraken tussen bestuurder en passagier. Er wordt zo efficiënter gebruik gemaakt van de capaciteit van de auto. Door samen te rijden, besparen carpoolers fors op de kosten van autorijden. Autorijden kost al snel € 0,28 per kilometer. Als mensen carpoolen, kunnen ze deze kosten delen. Zo'n 6 procent¹ van de autoforensen reist momenteel met anderen samen naar het werk. Dit zijn dagelijks honderdduizenden mensen.

1.2 Effecten van carpoolen

De potentie van carpoolen is groot, omdat auto's vaak relatief leeg onderweg zijn. Slechts één op de zes auto's heeft een passagier. Als de bezetting per auto zou stijgen van de huidige 1,15 (in het woon-werkverkeer) naar 1,4, zijn er geen files meer. Toch loopt het aantal carpoolers de laatste jaren terug. Mogelijke oorzaken zijn:

- Een reden is dat er bij samenrijden wel kostenvoordeel, maar geen reistijdwinst is. Het is bij automobilisten niet anders dan bij andere reizigers: minder reistijd is een belangrijke voorwaarde om na te denken over ander reisgedrag;
- Veel mensen hechten aan de privacy en de flexibiliteit die het alleen rijden in de eigen auto biedt;
- In 2004 is de speciale reiskostenvergoeding voor samenrijders afgeschaft;
- Deels komt dit doordat het imago van carpoolen beter kan;
- De verbeteringen op gebied van flexibeler ritmatching via internet en telefoon zijn relatief onbekend.

Over Efficiënt Gebruikte Voertuigen

In het buitenland (vooral de Verenigde Staten) groeit het aantal carpoolstroken. Daar heten ze 'HOV-lanes': High Occupancy Vehicle-lanes, niet te verwarren met onze term 'Hoogwaardig Openbaar Vervoer'. Als vertaling voor HOV is in dit verband gekozen voor EGV (Efficiënt Gebruikte Voertuigen). De reden is dat behalve carpoolers ook andere groepen (denk aan

¹ bron: Mobiliteitsonderzoek Nederland, cijfers van 2005

recreatieverkeer, vanpools, bussen) gebruik mogen maken van de stroken. Deze doelgroepstroken bieden tot tevredenheid van de gebruikers reistijdvoordeel.

Er lopen proeven in de Verenigde Staten om het toltarief van HOV-lanes te differentiëren, op basis van de bezetting van de auto. Ook wordt er onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om het aantal inzittenden van de auto elektronisch vast te stellen. Dit is ook van belang voor de verkeersveiligheid. Controles worden nu nog meestal uitgevoerd door de politie. AVV volgt de ontwikkelingen op dit gebied op de voet. Neem voor meer informatie contact op met het steunpunt mobiliteitsmanagement van Rijkswaterstaat.

1.3 Hoe moet carpooling worden aangepakt?

De praktijkvoorbeelden bij vanpooling (zie de module 'vanpooling'), tonen aan dat het in bepaalde gevallen lukt om forensen te verleiden samen te reizen. Reistijdwinst en comfort spelen daarbij een cruciale rol. Reistijdwinst is voor carpoolers momenteel niet haalbaar: ze maken immers gebruik van dezelfde infrastructuur als 'gewone' automobilisten. Of populair gesteld: ze sluiten aan in dezelfde file. Op korte termijn zijn er geen mogelijkheden om te realiseren dat carpoolers op doelgroepstroken kunnen rijden en zo wél reistijdwinst hebben. Daarom zal carpooling bij wegwerkzaamheden nu geen belangrijk instrument zijn om de verkeersdruk te verminderen. Toch kan stimuleren van carpoolen in de volgende situaties zinvol zijn:

- Bij de inzet van openbaar vervoer en vanpooling bij wegwerkzaamheden. Carpoolen kan er mede voor zorgen dat het voortransport naar een halte van openbaar vervoer of vanpooling efficiënt verloopt. Dit zorgt bij de locatie voor minder verkeers- en parkeerdruk. Carpoolpleinen kunnen ook gebruikt worden als opstapplaats voor buspendels en vanpools. Uiteraard moet de parkeercapaciteit dan wel voldoende zijn;
- Als de netto verkeersdruk bij wegwerkzaamheden acceptabel is zonder dat er forse aanvullende maatregelen nodig zijn, kan het stimuleren van carpooling worden overwogen. Bijvoorbeeld als er sprake is van een behoorlijke verkeersstroom naar een groot bedrijf, bedrijventerrein of kantorengedebied. Dan dient het meer brede maatschappelijke doelstellingen;
- Uit maatschappelijke oogpunt is het stimuleren van carpoolen dus zeker zinvol, maar zijn de mogelijkheden nog beperkt.
-

In de module 'vanpooling' staat een systematiek beschreven om de mogelijkheden van carpoolen te bepalen en te benutten.

In Nederland is het niet meer verplicht om een fysieke barrière in te richten om een strook voor Efficiënt Gebruikte Voertuigen van de andere stroken te scheiden. Als er doelgroepstroken voor EGV's kunnen worden ingericht, mogen wel effecten worden verwacht. AVV beoordeelt de belangstelling om de haalbaarheid te onderzoeken bij bepaalde wegwerkzaamheden een rijstrook hiervoor in te richten (dit heeft nog veel voeten in de aarde en vergt een zeer goede voorbereiding en communicatie).

Belangrijk

Het is belangrijk om oog te hebben voor de kwaliteit van de carpoolplaatsen en andere overstappunten. Uiteraard moet ook de capaciteit voldoende zijn. De beoogde gebruikers zijn immers veelal kritische automobilisten. Het kan niet genoeg worden benadrukt dat de kwaliteit van de overstappunten van zeer hoge kwaliteit moet zijn. Dit is essentieel om voldoende aantrekkingskracht op deze 'verwende reizigers' te hebben. Meer informatie over de kwaliteit van overstappunten vindt men in de module 'overstappunten'.

1.4 Wie is erbij betrokken?

Er zijn verschillende organisaties die geïnteresseerde carpoolers met elkaar in contact kunnen brengen (dit heet 'matchen'). Zij beschikken over geautomatiseerde databases met gegevens van forensen. Daarin kunnen ook de gegevens van mensen worden opgenomen, die als gevolg van wegwerkzaamheden willen carpoolen. Uit het hieronder beschreven praktijkvoorbeeld van 'flexibele ritpooling' in Groningen hierna, blijkt dat dit proces soms al helemaal geautomatiseerd is. Eventueel kan er een tijdelijke database voor de duur van het project worden opgezet. Bijkomend voordeel is dat voor personen die al langer staan ingeschreven de kans toeneemt om een geschikte carpoolpartner te vinden.

Bij wegwerkzaamheden kunnen deze organisaties prima ondersteunen bij de promotie van carpoolen. Er is hier veel expertise aanwezig over samenrijden. Denk aan de juridische en organisatorische aspecten waarvan carpoolers op de hoogte moeten zijn. Het gaat dan om vragen als:

- Voldoet mijn huidige inzittendenverzekering?
- Hoe verrekenen we de kosten?
- Wat doe ik als ik een keer plotseling niet kan carpoolen?

Meestal zijn het de VCC's (VCC staat voor VervoerCoördinatieCentrum) die deze diensten verzorgen. Zij hebben een regionale functie van bereikbaarheidsmakelaar oftewel mobiliteitsmanager. Hieronder staat een overzicht van VCC's en hun werkgebied. Het is zinvol na te gaan welke expertise ze beschikbaar willen stellen bij wegwerkzaamheden. In

het handboek 'Mobiliteitsmanagement bij wegwerkzaamheden' is een compleet overzicht van betrokken partijen beschikbaar. Hierin is aangegeven wie er bij carpooling een rol moet spelen (passief of actief).

Overzicht VCC's in Nederland

naam VCC	werkgebied	telefoon	website
VCC Noord	Noord-Nederland	(050) 318 33 18	www.vccnoord.nl
VCC Schiphol	Schiphol	(020) 653 12 64	www.vcc-schiphol.nl
verkeer.advies	Regio Amsterdam	(020) 715 40 10	www.verkeeradvies.nl
VenM	Regio Utrecht	(030) 258 25 42	www.venmadvies.nl
VCC Oost	Oost-Nederland	(026) 353 76 80	www.vccooost.nl
VCC Rijnmond	Rotterdam Rijnmond	(010) 400 71 61	www.vccrijnmond.nl
VCC Zuid-Holland zuid	Regio Dordrecht	(078) 648 06 90	www.vcczhz.nl
Mobiliteit op Maat	Regio Leiden	(0172) 51 58 35	www.mobiliteitopmaat.nl

1.5 Over carpoolpleinen

Rijkswaterstaat en andere overheden hebben in de jaren tachtig en negentig veel werk gemaakt van de aanleg van carpoolpleinen. De gemiddelde bezetting van carpoolpleinen is over het algemeen goed. Die van P+R-locaties en transferia is echter hoger dan die van carpoolpleinen. Er is al aangegeven dat voor het stimuleren van carpoolen bij wegwerkzaamheden een beoordeling van de staat van de overstappunten belangrijk is. Ook moet er voldoende parkeercapaciteit zijn. Om dit te doen is een eenvoudige checklist beschikbaar. Met deze checklist wordt duidelijk welke punten moeten worden verbeterd voordat de wegwerkzaamheden starten. Zie voor meer informatie de module 'overstappunten'. Deze checklist ('programma van eisen carpoolpleinen') is te vinden op de website van het steunpunt mobiliteitsmanagement van Rijkswaterstaat. Het CROW geeft binnenkort een nieuwe versie uit van haar brochure 'carpoolpleinen'. Contactpersoon van het CROW is de heer J. Knol. In de Bijlage van deze module is een overzicht van carpoolpleinen en andere overstappunten in Nederland opgenomen.

Praktijkvoorbeeld: Kangaroo Miles

Ook bij carpooling dringt de informatietechnologie door. Kangaroo Miles is in samenwerking met VCC Noord en andere lokale partijen vorig jaar een proef gestart met 'ritpooling'. Op internet of met de mobiele telefoon kunnen forensen hun autorit aanbieden aan meerrijders. Iemand die mee wil rijden, kan dit aangeven. Verdere communicatie tussen 'vraag en aanbod' is ook geautomatiseerd. De chauffeur ontvangt een vergoeding voor het carpoolen. Het systeem is nog in de testfase. Kijk voor meer informatie op de website www.kangaroomiles.nl.

1.6 Conclusie

Carpoolen speelt momenteel als maatregel bij wegwerkzaamheden geen rol. Het blijft een kansrijke oplossing, gezien de grote potentie van samenrijden (zeker bij grote vervoerstromen). Dit geldt helemaal als mogelijk in de toekomst carpoolers als EGV's gebruik kunnen gaan maken van doelgroepstroken. Essentieel is dat er voor forensen reistijdvoordeel is.

Internet

Nuttige websites over carpooling

Er zijn verschillende algemene websites voor carpoolmatching: bijvoorbeeld www.meerijden.nu, www.carpooldate.nl en www.carpoolmanager.com. Niet altijd is duidelijk wie de eigenaar van de website is.

Ook overheden besteden veelal aandacht aan carpoolen in hun communicatie. De gezamenlijke website van de provincie Gelderland en VCC Oost over samenrijden is www.carpoolteam.nl; voor informatie over carpoolen in de provincie Noord-Holland zie de website van verkeeradvis: www.verkeeradvis.nl en voor de regio Rotterdam-Rijnmond www.bereikbaareregiorotterdam.nl. Onder http://www.bereikbaareregiorotterdam.nl/main.php?view_mode=park_carpool&tab_mode=park vindt u een overzicht van alle carpoolpleinen in deze regio.

Op de website van VCC Oost is eenvoudig te bepalen wat het financiële voordeel van samenrijden is: zie

<http://www.vccoost.nl/carpoolberekening.htm>

Op de volgende website is een programma te downloaden dat organisaties zelf kunnen gebruiken voor carpoolmatching:

<http://www.invers.nl/carpool>

Uitgebreide algemene informatie over carpoolen is te vinden op www.carpool.pagina.nl

VM2 is de vereniging mobiliteitsmanagement. Het is een overkoepelende organisatie voor iedereen die als adviseur of medewerker van bedrijven en (overheids)instellingen tot taak heeft mobiliteitsmanagement te bevorderen of implementeren, zowel binnen de eigen organisatie als daarbuiten. Op hun website (www.vm2.nl) kunt u onder 'produkten en diensten' en 'almanak' uitgebreide informatie over VCC's vinden.